

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، التي
آیلنی (۳۵) غروشد .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلنی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسئله موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنر . درج ایدله یں یازیلر اعاده
اولونماز .

المجله

سیر ۶ ۱ ۳ ۳ ۰ ۱ ۳ ۳ ۰ ۱ ۳ ۳ ۰

دینی، فلسفی، علمی، ادبی، هفته لقی مجموعه اسلامیه در.

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

صاحب و مدیر مسئول: ع. اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۳۵۶

۲۷ شعبان ۱۳۳۲

پنجشنبه

۱۰ تموز ۱۳۳۰

جلد ۱۲

اخطارات

رساله مزدن آندیغی کوسترلک شرطیه
بتون یازیلری هرهانکی برغز ته طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی
اولسی و آبونه صره نومروسی محتوی
بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچسون آبونه اولانلرک
آدرسارینک قرائسزجه ده یازلمسی رجا
اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی زمان نهیه دائر اولدیغنک
واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

حکم شرعی اولسون ، اولسون مؤدی الیه اعتباریله واجب اولدینی کی
حرامده اولور .

اگر عصره موافق ، وجدان ملته موافق سوزلرندن مقصد
علم شریعتده مستعمل اولان مصلحت معنایی ایسه نه اعلی !
مصلحت ادله شرعیه دندر . فقط حدودی ، شرائطی واردر .
آنلره رعایت لازمدر .

شوقدرکه عصره ، وجدان ملته موافق اولدینی نهدن بیله جکیز؟
وجدان ملتی کیم تمثیل ایده جک ؟ بونلری نصل تعین ایده جکیز ؟ بو
جهتلرده پک بحمل قالمشدر .

اصول فقه قاعده سی موجبجه اجمال ایدن ذات طرفندن بر
بیان لازم اولغله سعید بک افندی بورالرینده ایضاح ایتلیدر .
الحاصل حکومتی ، وجدان ملتی شارع مرتبه سینه چیقارمیه رق احکام
اشیاده دلیل شرعی یه تمسک ایدنلر ایله هر وقت برابرز .

ازمیری

اسماعیل حق

مدافعات دینیہ

انصافک او یرده نامی یوقی ؟

بنه منصوری زاده سعید بک افندی یه
« افکار عمومی » یه علیهمه توجیه ایتدیکنز ایکنجی خطابه کزی
اوقورکن بی اختیار بوسر نامه یی تفوه ایتدم . سبحان الله ! سزده
عشق علم نه قدر آز ایش که مسئله یی دائماً بر طرفه بر اقوب بی خلقه
جاهل کوسترمه ک چالیشیورسکنز . بن عالم ، مجتهدیم دیمه دم ؟ فقها
ومجتهدین سلف و خلفه اسناد جهل ایتهمه دم که بویله بر زحمته قاتلاناسکنز .
ایشته بن جاهلم . باشقه بر دییه جکیز وارمی ؟ لکن سزکله اثنای
مکالمه ده بعض مشکلمره گرفتار اولدم . اونلری سزده صوردم . حالا
جواب ویرمه دیکز . ویرمه نیتکزده یوق کی کورونیور . « سن جاهلسک ،
سکا مسئله تعلیم ایدلز » دیمک روای حق دکلدز . « افکار عمومی »
دیدیککز خلق ایچنده البته بنم صوردیغ شیری استشکال ایدنلر اولدینی
کی جوابلر کزی آکلایا بیله جک ده یوکسه جک عقلی علم شریعت
تشککاتی ده وار . باری بونلره مرحمت ایدیکزده علمکزدن ، اجتهاد کردن
مستفید اولسونلر . احتمال معلوم عالیریدر که بخل قنابرشیدر . لکن
اکشنیی علمده بخل اولدیغه دأثر حدیث نبوی ده واردر .

سوزلر کرک ظاهرینه باقائلر ، بی بو حسب حالده معذور کورورلر .
فقط ایشک ایچ یوزینه باقچه سزک علمکزی اثبات ایتهمه کر ، بنم جهلمی
اقرار ایدیشمدن ده کوج اولدینی آکلایشیلر . الله اعلم ، بومسئله ده کی
علمکز پک صیغ . موجود اولان مقدارینک ظهورینه ده تردد کز
مانع اولیور . برکون دیدیککزی ایرته سی کون انکار ایدیورسکنز .

تناقضه دوشماک ایچون یکانه چاره عناصری تحلیل ایتک ، تصووراتی
واضح و متمایز قیلمق در .

اکثرناس عناصری تحلیل ایده مدیکندن هر عنصری دوشونه میور .
عناصر ایچنده مبهم بر نقطه قالیور . فکرده مبهم قالان بوقسمه تناقض فرجه یاب
دخول اولیور . فکری اولدیرن ، منطقی محوایدن تناقضدر . نه وقت
تناقض بولونمزسه امکان منطقی میدان بولور .

فرانسز فیلسوفی ده قارتدن اعتباراً تصوراتک وضوح و تمایزی
یقینک مصداقی - criterion کی اولمش ایدی .

برشی منطقاً ممکن اولق ایچون هر حالده تناقضک بولونمدیغه دأثر
بر دلیلله احتیاج واردر . امکان هیچ بر صورته کوره دلیلدن وارسته
اوله میور . بناء علیه امکانه مستغنی دلیل دیمک طوغری دکل ایش .

محرم محترمک بوندن صوکره یازدیغی شیر اولکی یازدق لریخی
تکراردن عبارتدر که هبسی یوقاریده شرح وتفصیل اولونمقله بوراده
ایروجه شرح وتفصیله لزوم یوقدر .

یالکز مقاله لرینک نهایترینه طوغری بر سوزلری واردر که تفصیله
محتاجدر . اوده شودر :

« جائز اولان شیرلده حکومت وجدان ملته وعصره موافق صورته احکام
وقوانین وضع وتأسیس ایده بیلیر . »

محرم محترمک حکم اصلی دیدیکی جواز دیمک که تغیر ایده بیلیور .
حکومت تعیرکز وجهله حکم اصلی اولان وارقداشکیزک تعیری
وجهله شرع طرفندن تقریر اولنان بر حکمی تغیر ایدیور .

عقل و شرعک اصلاً و تقریراً اولان حکمنی تغیر ایتک ایچون هر حالده
قوتلی بر دلیل لازمدر . یوقسه تعیرکز وجهله امر ایجابی اولان
احکام وقانون بلادلیل بولنور ، علمی اولماز . اوقوتلی دلیل نه اوله جقدر ؟
کیف می ؟ هوامی ؟ هوس می ؟

شبهه یوق که بونلردن هیچ بریسی اوله ماز . بو حالده اصلی اولان
بر حکمی تغیر ایتک ایچون هر حالده دلیل شرعی یه احتیاج ضروریدر .
اگردلیل شرعی اولمزسه اوزمان شریعتدن ، فقهدن چیقلمش
اولور . فقها ، شرعاً مکلفیت ، مجبوری قالماز .

دلیل شرعی وار ایسه ولی الامرک اراده سینه ، حکومتک وضع
وتأسیسه نه حاجت واردر ؟ حکومت دلیل شرعی ایله ثابت اولان
بر حکمی اجرا و تنفیذ ایله مأموردر . بلادلیل شرعی نه ولی الامر ،
نه حکومت بر حکم وضع وتأسیس ایده مز .

دلیل شرعی ایله جا ثرات ممنوع اوله بیلیدی کی واجبده اولور .
احکامده حاکم آنجق ادله شرعیه در . بشقه حاکم یوقدر .

بناء علیه هیچ بر ثمره اختلافی مفید اولیان « جواز حکم شرعی دکلدز ،
قضیه سنی اورته یه قویوب ، پک اوزاق مسافله کیمک عادتاً اسقولا ستیک
بطاقلنی کی نزاع لفظی کورولتیلرینه طوطلق بیوده یورغونلقددر . جواز

دعوائی غائب ایتش بر صاحب دعوانك حاكمی یهوده یره اتهامی قیلندن اولمق اوزره :

« حال بویه ایکن دلیل طورییور، اوکا هیچ تجاوز اولنمايور، مدلولده بالطبع دلیلدن لایفك بر حالده در . آرتق بوکا قارشیده مدلولی انکار ایتك، کندیلرینك نقل ایتش اولدینی زنجیر حکایه سنده کی صاحب ادعای آندیرمازی ؟ زنجیر الله ویا کوزینك اوکنده اولدینی حالده « یوق ! .. » دیمك قیلندن اولمازی ؟ »

حسب حالنده بولونیورسکزر . آ کوزمك نوری ، سز فرقه وارمادیکنزسه بوتون عالم آکلادی که دعوا کری ابطال ایچون نه لازمسه سویلمشدر . بز - ولو که ذات عالیرینه قارش حرمتمزلک اولسون - دلیلکزی ديدك ديدك ایتدیک . مقدماتکزی ابطال ایتدك . نتایجکزر مستلزم اولدینی فساداتی - سؤال شکنده واقع اولدیسده قصوره باقیك - برر بر تعداد ایتدك . تحریم حلاله ، نسخ شریعت تصدی حقنک کیمسه به ویرله دبکنی اثبات ایتدك . حاصلی دعوا کزک سوکر دعوی اولمادیغنی بوتون عالمه آکلاندق . یالکزر سز آکلانمازلقندن کلدیکز . شاید اونوتمشکزر دییه رک سبیل الرشاد صحیفه لرینی ایکیده برده اوقومای توویه ایتدك . سز،ینه : « دلیلمه تجاوز ایدلمه دی ! » دییه شکایت ایدیورسکزر . « دلیله تجاوز » دن مقصدکزر هر حالده ردعلمی اولسه کر کدرکه او اولدی . بیتدی . تکرارندن ده اوصانج کلدی . هیچ اومام که صوبا ایله « تجاوز » معناسنی قصد ایده سکزر . زیر دلیل علمی به صوبا ایله تجاوز نفس الامرده غیر ممکندر . فرض محال اولارق بوکا امکان اولسه دخی بم المدن کلز .

اطیفه بر طرف ، سزکله مناظره ایتك، بری آسماندن بحث ایدرکن دیکری ریساندن دم اوران صاغیرلرک مکالمه سنی پک آکدیورور . بویه بر محاوره سامعینه بر لحظه جک خوش کلسه بیله تمادیس طائسزدر . هله دعوا کزی جدی به آلوبده دنیه بکزر سوزلرکزی انتقاد قالیشان بیچاره معارضلرکزی حالی جدأ پریشاندر . ذات علایری اجتهاد خصوصنده یا کلش قابو چالیدیغکزر کبی مخلصکرده ذات علایرکزی جدی ، سویلنن سوزلری طارتار ، سورولان مهم سؤاللری وارد ظن ایدر ، خصمک اعتراضاتی اونوتماز ، خاطرینه کتیرلیدیکی زمان موضوع بحث ایدر بر ذات اعتقادیه مقابله ایدیشمده پک یا کلشم . بو خصوص ایچون صرف ایتدیکم مرکه او قدر آجیورم که

باقکزر بو صوک جوابکزرده ده نتایجک فسادینی اظهار ایدن ادله مشابه سنده کی متعدد سؤاللر مرکز ولو برینه جواب ویره جک یرده دنیا به ، آخرته ، حتی کندیکز یاراماز مناسبتسز بر قاشیله ده افکار عمومیه بی تغلیط ایدیورسکزر . ایکی آی دوشونوب طاشیندقدن صوکره (طاعة الامام حق علی المرء المسلم مالم يأمر بمعصية الله فاذا امر بمعصية الله فلا طاعة له) [۱] ایله (السمع والطاعة علی المرء المسلم

[۱] مسلمان اولان کیمسانک لله ، عصیان ایله امر اولونماذجه امامه اطاعت ایتسی حقدر . لکن الله عصیان ایله امر اولوندینی وقت اوزرنده هیچ بر داعت یوقدر . « دیمکدر .

بوندن اولکی جوابده هیچ اولمازسه « رعیه اوزرنده تصرف امام مصلحته منوطدر » قاعده فقهیه سنی تسلیم ایتدیکز دییه سونیش بر حله ده ، بزه بر هجوم ده ایدرسه کر هر حالده « تبت ورجعت » دییه رک حق تماماً قبول ایده جککزی امید ایتشدم . حال بوکه ذات علایری - ولو کندی آغز کردن چیقسون - طوغر و سوزه او قدر خصم ایشسکزر که سزی حقه یا قلاشدیراجق دییه توهم ایتدیککزر هر هانکی بر کلامدن رجوع ایتکی جائز و مباح و حتی واجب عد ایدیورمشسکزر .

عزیزم ! سزک قدر حقیقتدن اورکر بر انسانه ده راست کله دم دیرسم اینانکزر . قرق ییلده بر طوغر ویه بکزر بر سوز سویله دیکز . بز اوکا طوغر ودر دیردیمز هان - تخمین ایتدیکم کبی - « تبت ورجعت » دیدیکز . لکن شوراسی غریب که بورجوعکزر ، بوتوبه واستغفار کر باطل و خطادن دکل ، حق و صوابدن اولمش اولدی . بیله ، ایلله جک خنده میدر ؟ کریه میدر ؟

دعوا کزک بدایتنده - آه ، حافظه کر او قدر ضعیف اولمایدی نه اولوردی ! - سز اولوالامر اطلاق اطاعتده هیچ بر مقید و مخصص نقلی طایماقله برابر هیچ اولمازسه بر مقید و مخصص عقلی طایمشدیکز . صوکره دنده « تصرف امام مصلحته منوطدر » قاعده فقهیه سنک « بر اساس عقلی و ضروری » اولدینی تسلیم ایتشدیکز . حال بوکه حقک - اعتراف کزله ده ثابت اولان - بودلائنی شیمدی قبول حقه مؤدی اولور قورقوسیه انکار ایدیورسکزر . وصیرتکزرده بمورطه کوفه سی اولمادیغنی ایچون دونوب دعوا کزک بر قسمی ایله برابر دلیلکزی ده چویریورسکزر . آرتق بو قدرده اولورمی یا ؟ بویه یانار دونر افاداتکزی اوقویان افکار عمومیه نک سوز آکلایاندی صوکره سزه نه دیر ؟ اونلرک نه دییه جکنی بیلم . فقط بنده کز هر حالده فرح فرح بریاشمه ده کیرمش اولورم .

بیلم فرقه دیسکزر ؟ سز بوسفر نغمه بی دیکشیدیردیکز ؟ باشقه مامدن دم اورمغه باشلا دیکز . شیمدی ده « اطیعوا » آیت کریمه سنک امرایه « علی الاطلاق اطاعتی امر » ایتدیکندن بحثله :

« نه بی امر و نه بی ایدرسه ایشون [هرشیده] اولوالامر طاعت ایدیکز دیور . چونکه آیت جلیله ده نره لرده اولوالامر طاعت اولنه جفته دائر هیچ بر قید و شرط ذکر اولونمادیغندن فن مخصوصنده (آه ، او فن مخصوصی یکیدن اوکریمکه نه قدر احتیاجکزر وارمش !) بیان اولندینی اوزره حکمنده تعیم افاده ایتش اولور » دیمش و بویه دلیل ایله معنای شمولی اثبات ایتش ایدک . »

بر آز ده صوکرده ده :

« و (اولی الامر منکم) ده هر امر و نه بی ایتدیک شیده اولی الامر طاعت ایدیکز دیمکدر . »

ال صوکرده ده :

« ایشته بونک کبی (اولی الامر) ده کی لام ، عهد معناسنه اولسه ده - دکل یا - ینه هرشیده اولوالامر طاعت ایدیکز دیمکدر . »

بویوریورسکزر و شونقل ایتدیکمز ایکیجی عباره کزی متعاقب

ایله ثابتدر دیدکدن سوکره برده تواتر نقل معناسنده اولان «اجماع نقل ایله ده ثابتدر» دیمک کتاب نه دیمک اولدیغنی بیلیمه مکدن باشقه برشی دکلدر . «
بویور یوسکیز . یا هو ! باطل عشقنه بودرکیه تنزل ایتمه کیزی
جدا حوصله م آلمایور . فقه ایله - بنم کی - عدم الفتکیزی دهالیک
مقاله کزله استدلال ایتدیکم حالده - طوغروسی یا ذات مالیکیزی اصول
ایله انی متوغل ظن ایدیوردم . شیمدی ایسه دهشتلی بر سقوط
خیاله اوغرام . بو نه حال ؟ بزم دریکتا طلبه سی بیله صلا ، زکات ،
صوم ، حج کی مسائلک کتاب ایله ، سنت ایله ، اجماع ایله ثابت اولدیغنی
کتابلرنده اوغور طورورلر . بوتون فقهانک عرف و اصطلاحی
بویله در . اولرده دیمک که کتاب نه در ؟ اجماع نه در ؟ بیلیمز لرمش .
نظم قرآن حکیم متواتر اولمقله باشقه تواتر اولماق و یا خود هر
متواتر قرآن اولق لازم کلیرمی ؟ سز فقهی آلت اوست ایتدیکیز
کی اصولی ده ، منطقی ده آلت اوست ایدیورسکیز . نظم قرآن
کریمک تواتر منقولیتی باشقه شیرکده تواتر معلوم اولماسنه مانع
اولورمی ؟

بزم : «تعدد زوجات اجماع نقل ایله ثابتدر» دیمکدن مقصدمز امتک
قرناً بعد قرن نص جلیلیک تفسیر و معناسنی ، و تعدد زوجاتک ابدأ
حلال اولدیغنی نقلده اجماع و اتفاق ایله مش اولدقلرخی آکلاتمی ایدی .
بونی سویله مک نظم جلیل قرآنک متواتر اولدیغنی بیلیمه مکمی دیمکدر ؟
نظم متواترله بر حکمک ثبوتیه برابر بودورلو ثبوتیه نه مانع وار ؟
مقصدمزک بو اولدیغنه و سوزمیزک تصویر ایتدیکیز درجه ده فاسد بر
معنایه دلالت ایتهدیکنه قانع اولدیغکیزه شبهه ایتیمورم . بو قدر بسیط
برشیتی آکلاماز دکلسکیز . یوقسه - دونکی تلمیذ مستفیته کیزک - صور دقلر مزک
هیچ برینه خوش جواب ده آلاماق یا ! بو کون بو قدر بسیط شیرلی سزه ایضاحه
چالیشماسی یک الیدر . لکن نه چاره باطلک ، کنسدی مدافعه
یاردیمی بوندن زیاده اولاماز . برده :

« معارضمز : آیت جلیله نک معناسنی - تعدد زوجاتک منع اولنه بیلیمسته
مؤدی اولماسون قصدیه - او درجه تغیر جرأت ایدیور و « الله ورسوله
اطاعی امر ایدر لر سه اطاعت ایدیکیز » دیمکدر دیور . آیت جلیله بی بودرجه
عبث و بی فائده و هیچ بر حکمی شامل اولیان بر معنای عجیبه حمل ایتک
ناصل قابل اولور ؟ اللهک و رسول اللهک امر و نهی وجوب و حرمتده
کفایت ایتیمورمش کی برده اولوالامر ده آنلری امر ایدر سه اطاعت ایدیکیز
دیمکده نه فائده ، نه معنا وار ؟ بو ، عادتاً بر افندیکن اوشاغنه فلان ساعتده
ارن کوینده استاسیونده بی بکله ، حسن افندی ده بو ویردیکم امره اطاعت
ایت دیه امر ایدر سه آکاده اطاعت ایتده ینه عینی ساعتده بی اوراده
بکله دیمکدر که بوندن ده صاچه برشی تصور اولوناماز . تک تعدد زوجات
منع اولونه ماسون دیه آیت جلیله بو درجه بازیجه ایدیلیری ؟ »

سوزلریله - عفو کیزه مغروراً سویلیورم - یک قابا برهنر کویستر -
یورسکیز . بو کایاقین بر سوزی اولکی مقاله کزک برنده ده سویله مشدیکیز .
بنده کز اونی « لاف قیظاغنده آصار بودایم » قیلندن عد ایتدیکم
ایچون قارئین کرامی بلکه ده زیاده جه بیزار ایتکه باشلایان او اوزون
جوابلر مده موضوع بحث بیلله ایتک ایسته مه مشدم . فقط کور یورم که
الکیزده اک مهم سلاح مدافعه اولارق بو قالیور . او حالده پکی ، بو کاده

فیا احب و کره مالم یؤمر بمعصیه فاذا امر بمعصیه فلا سمع و لا طاعة
[۲] حدیث شریف لریله فقهانک ینه لفظ سنتدن مأخوذ اولان (طاعة
الامام واجبه فیا لیس بمعصیه) سوزیله احتجاج ایدیورسکیز . و :
« شبهه یوقدر که (وحدت زوجة) بر معصیت تشکیل ایتیز . حدیث شریفک
مقتضاسنجه خلیفه ، بویله معصیت اولمایان شیرلده امر ایدر سه اطاعت واجب
اولور . بناء علیه اولی الامر ، وحدت زوجة یه اقتضای بر قانون و یا صور
سائر ایله امر ایتدیکي تقدیرده اوکا اطاعت ، قطعاً واجب اولور . و تعدد
زوجاتده منع ابدلش اولور . »

دیورسکیز . هر شیدن اول - استخفافه جرأت ایتدیکیز -
فقهاسوزیله احتجاج ایتک سزه دوشمز . بوفقه ، کلنک اجتهاد کزله (!)
میدانه چیقاردیم دیدیکیز حقیقتی (!) اون اوچ عصر دن بری - سزک
قولکیزه کورده - « عن جهل و یا لغفلة » سترایدن او « متعصب » فقهاده کلکی ؟
جوازه حکم شرعیدر دین فقهاده کلکی ؟ بو قدر استخفاف ایتدیکیز
کیسه لک سوزلری ناصل اولیورده سند اتخا ایدیورسکیز ؟ فقهانک -
بالاده نقل اولونان احادیث شریفه و امثالی دیگر آثار و سننه مستند اولان -
بوسوزی اولسه اولسه بزم معصیله حجتدر . « زوجة واحدة یه اقتضای معصیت
اولمادیغنی ایچون اولی الامر تعدد زوجاتی منع ایدر » دیمک نه دیمکدر ؟
بو ناصل لا قیدی ؟ زوجة واحدة یه اقتضای جوازی تعدد زوجاتک
سنتی رفع ایده بیلیرمی ؟ بر سنتی نهی ایتک ، حلالی حرام قیلیم
معصیت دکلدر ؟ باقی کز ینه بی اختیار ایشی سؤاله بوغدق . مع مافیه
قصوره باقاییکیز . شونی دیمک ایستیموردم که ایراد ایتدیکیز حدیثله قول
فقهائیم حجتدر . سزک تخیل ایتدیکیز قانون تحریم حلاله مؤدی بر معصیت
اولاجنی ایچون شرعاً مطاع اولماز .

بوندن سوکره سزه ان شاء الله مقابله و معارضه موقعنده
بولونام . فقط مستقبله سزکله معارضه ایده جک ذواته نصیحتم اولسون ،
سزک سوزلر کیزی چور و تمک اوزره یکیدن دلیل آراق ایچون ذهنلری
اوزون اوزادی یه یورماسونلر . یالکیز سزک دلیللر کیزه باقسونلر . اولر
محقق کنسدی دعوا لری سزک دلیللریدر . خصمکیزه غوغا ایدر کن سلاح
باغشلامقده ماشاء الله او قدر هنر کیز وار که دنیا یه نظیر کیز بلکه ده
بر ده کلز .

همت علیه لریله بیلیمه دیکیز بر مسئله یه ده مطلع اولیورز . مکر
بز کتاب ، اجماع نه دیمک اولدیغنی ده بیلیمورمشز .

« برده معارضمز « اجماع » ی اجماع رأی ، اجماع نقل کی بر صورتده
ایکی یه آریور . اجماع نقلده حکم منصوصی متواتر نقل ایلک دیور .
ایشته بو تقسیم غریب ایله ، دکل یالکیز اجماعی ، « کتاب » ده نه دیمک
اولدیغنی بیلیمه دیکنی کویترمش اولیور . چونکه کتابی ؛ علمای اصول
« النظم المنزل علی رسولنا القول عنه متواتراً » دیه تعریف ایدیورلر . (هله
شکر بو تعریفه اعتراض کز یوق .) و تواتر منقول اولیان کتاب دکلدر ،
دیورلر . کورولیور که « کتاب » ک مفهوم و ماهیتده تواتر نقل داخلدر .
تواتر نقل « کتاب » ک جزء ماهیتدر . بناء علیه بر مسئله حقنده کتاب

[۲] مسلمان اولان کیسه یه معصیته امر اولونمادقجه خوشلانیدیغنی و خوشلا
نمادیغنی شیده سوز دیکله بوب اطاعت ایتک بورجدر . لکن معصیته امر
اولوندیغنی وقت اوزرنده نه دیکله مک ، نه اطاعت ایتک واجب دکلدر . « دیمکدر .

— فائدہ سز اولدینی بیلہ بیلہ — مختصراً جواب ویریم :

آیت جلیله نك مغاسنی تغییر ایدن ، — معاذ الله — بویله کولونج برحاله قویان معارضکنز دکل ، سزسکز . معارضکنز ویردیکی معناده بوتون فقها و علمای اسلامه تقلید ایتشدرد . بنم ویردیکنز معنایه کوره بالاصاله الله ایله رسول الله و بالتبع اولوالامر مطاع اولیور . اولوالامر معیار اطاعت اوامر ونواهی الهیه ایله تبلیغات نبویه در . یعنی بوتون اهل ایمان ایله برابر بزم آکلادیغمز کوره باشبمز — سماوی اولان — برتك شریعتیه باغلیدر . سزک ویردیکنز معنایه کوره ایسه واجب ایله حرامک ماعداسنده و « هرشیده » سرکارده بولونان امرانک بر حق تشریعی واردرد . بونلر اللهک حلال ایتدیکنی تحریمه اباحه شرعییه نی نسخه قلیشسه لرینه مطاعدردلر . سز کالسه مسلمانلر کیمه امت اولاجقلمی شاشیراجقلمی . آیت کریمه نك مؤداسی حقنده بزه اسناد ایتدیکنز مناسبتسز معنی سزیدن صادر اولدینی کی ینه سزده قالسون . اوکی معناسز شیربزم دماغمزده یر بولایلیر شیردن دکلدر .

امتک اولوالامر اطاعتی — سزک قولایجه آکلایاجکنز — عسکرک قوماندانه اطاعتنه تشبیه ایدیله بیلیر . عسکرده ، قوماندانده قوانین ونظامات عسکریه یه اطاعتله مکلف اولدقلمی کی بالخاصه عسکر آیریجه قوماندانده تابعدر . عسکر قوانین ونظامات موضوعه خارجنه چیقامیه جنی کی قوماندانک امرندنده خارجه چیقاماز . قوماندانده عسکر اوزرینه امری نافذ اولقله برابر قوانین ونظامات خارجنده قوماندانده من . ایدرسه مسئولدر . عسکره « قوماندانکنزه اطاعت ایدیکنز ، دیمک البته اوشاق بنده کنزک سزی ارن کوی استاسیوننده بکلمه مک اوزره آلدینی امری حسن اقدیدنده تلقینسه مساعدده ایتکنزه بکنزه من . غایت ترس بر دوشونجه محصولی اولارق بزه اسناد ایتدیکنز طرزده کی امر پک مناسبتسز ، پک معناسزدر . عمومک — افکار عمومیه نك دیسه هم عجبا طاریلیر میسکنز ؟ — آکلادینی بو تمثیله چسبان اولان امرایسه بالعکس پک معنیداردر .

عزیزم ، سز مغالطه علمنده حقیقه پک ماهرسکنز . بنم سوزلرمی آکلایامیه جقم برحاله قویمقده پک عجیب برملکه کنز واردرد ؟ سز دعواکنزده حقلی ایسه کنز بویوللره صایماملی ، آچیقندن آچیغه معارضه ایتلی ، وبویله طولاشیق طریقلردن جویرمه حرکتی یایمغه نازل ایتمه لیسکنز . فقط امین اولکنز ، نه یایسه کنز فائده سزدر . نه آچیق هجومکنز ، نه جویرمه حرکتلرکنز حقیقتک رصانتته خلل کتیره من . « قابل تعداد اولمایان » خطیئاتمدن برقسم قلیلی ده اراشه وایضاح ایتک کلفتی اختیار ایتدیکنزی بیان ایدردک : « وظن ایدرم مقاله لرینک هیچ برماهیت علمیه سی اولمادیغنی قارئلرمنزه کوسترمش اولدق . » سوزیله مقاله کنز مسکی الحتام اولیور . یوقدرشماهی حاجت یوق . بوجو جوقجه مسرتکنزه قارشی : « اوغلم ، سوینده کیمسه یه سویله مه ، دییه جک صیره کلیورسه ده ینه سزه اویماق هر حالده ده

خیرلیدر . آفقدم بنم خطیئاتم قابل تعداد دکلدر . بوکاشبه یوق . فقط بولوب میدانه چیقارمق سزک خرجکنز دکل ایش . کاشکی خطیئاتمی دکل ، برتك خطیئتمی بولوب اصلاح ایده یدیکنز . سزک الکزی اوپر دم . فقط رأس خطیئات اولمق اوزره ذهن وقلبکنز هر ناصلسه برکره باطل جامورینه صایلانمش اولدی . اورادن کندیکنزی قورتارمق ایچون قیملداندقجه دهادرینه باتدیکنز . سزک ایچون یکانه چاره سلامت بردسترها کاره یایشوب اوباطاقلقدن چیقمق وبردها اونک سمتنه اوغرامغه توبه ایتمکدر .

شمدی بنده سزه صوک دفعه اولمق اوزره قطعی برحسب حالده بولوناجقم . بونی لایق اولدینی جدیتله تلقی اینه کزی رجا ایدرم . جاهل ایشم ، متعصب ایشم ، خطیئاتم چوقش ، آز ایش ، بورالرینی براقکرده اصل مسئله یی غائب ایتیم :

سز آیت کریمه ده الله ورسول الله ایله برابر اولوالامرده واجبای ایله محرماتک ماعداسنده علی الاطلاق وهرشیده اطاعتله امر اولوندیغمز سولیسورسکنز . اولوالامر همه حال امرادر ، فقها ومجتهدین اولاماز دییورسکنز . خلفای راشدین تفسیرینی قبول ایتیورسکنز . (اولی الامر) ده کی لامک لام عهد اولوبده مقصد امر الهی یی و امر رسولی (صلی الله علیه وسلم) محافظه واجرا ایله مکلف اولانلر اولدینی قبول ایتیورسکنز . مقصد یالکنز امرادر دییورسکنز . هایدی بونی تسلیم ایدم . باشقه مطاع یوق فرض ایدم . فقط سز مقصدی تعین ایتیورسکنز . ادعا ایتدیکنز اطلاق ایله عجباً هر سرکارده بولونانلر هر نه امر ایدرلر سه اطاعتک وجوبی می قصد ایدیورسکنز ؟ تحریم حلاله ، نسخ سننه وارنجیه قدره آرذولرینه اطاعت واجب اولوردیدیکنز امر ایچنده امته نفس آلدیرمق ایسته مین مستبد ، ظالم حکمدارلرده داخلیم ؟ کندیلرینه اطاعت واجب اولان ولایه امر سلسله سی حکمدارلردن صوکره اونلرک والیلرینه ، متصرفلرینه ، قائمه قاملرینه ، ناحیه مدیرلرینه قدر امتداد ایده جکی ؟ وبنو تقدیرجه رؤسای قبائل ایله طرف حکومتدن منصوب اولان کوی مختارلری ده تحریم حلال ونسخ سنت حقنه مالک اولاجقلمی ؟ امور جائزده علی الاطلاق امرایه اطاعت ایدیلر سه امرایه اطاعت ایدیکنز دییه نازل اولان امر الهی یه محل قالماز دییه غریب برادعاده بولونیورسکنز . وبو سوزکنزی حجت مقامنده تکرار ایدردک ایسته دیکنز کی تفسیر اولونمادیغنی حالده — حاشا — قرآن حکیم معناسز قالیر دیمکه جرأت ایدیورسکنز . سز غالباً حق تعالانک امر ونهی ایتدیکی امورک کافه سنی طرق ووسائلیه برابر محدود ومعین ظن ایدیورسکنز . حال بوکه بر جوق اوامر شرعیه مطلق اولارق وارد اولوب طرق ووسائلنک تعینی اولوالامرک رأی وتنسیینه ترك ایدلشدرد . اولجه سویله دکلمزی ینه تکرار ایدم . امتک مصالحنه نظراً اوامر الهیه یی محافظه وایفا ایچون امرانک تعین ایده جکلری یوللرده و انفاذ اوامر الهیه ایچون ویره جکلری امرلرده اونلره اطاعت واجبدر . عامه اهل ایمانک بیلدیکی ، طانیدینی

افندیزك كيم اولديغنى بك اعلا بيليرلردى ، كندى اولادلىرى طائيد . قلى قدر او حضرتك رسول الحق اولديغنى ده بيلورلردى . بونكه رار اونك رسالتو تصديق ايتديلر . بكون عالم خرستايته دين اسلامك شوكت و قدرتى اك اي طائيانلر ، تقدير ليدنلر شهبه سزكه ميسورلردر . فقط اسكى ديك قفالى اجباركي اسلامك خصم جانى كسيلن يته بونلردر ، كندى ملتريتك ، دينداشليكت احوال روحيه سنى حقيله بيلدكلى جهتله اونلرك آراسنده فداكار و حقكو بهيئت متخلقه اسلاميه نك موجود بولونماسندن تيزه بولر . علوم و فنون رقى ايتدكجه عالم عيسويت تدب ايدور . بي نهايه فرقه لره آريلوب يكديگرى تكفير ايدور . متفكرى ايسه همان يارى يارى به خرستايانه وداع ايلشلردر . بونلرك صور دقلرى سؤالره جواب ويره بيله جك هيج بر ريس روحانى ، هيج بر باباس يوقدر . بونلر آرادقلى حقايقى كلاسچيلر عندنده اصلا بولامايورلر . فقط علمائى اسلام بوطالب حقيقت ذواته هر وقت عقل و حكمت موافق جواب ويره بيله جكلرى ميسورلر بك اعلا بيلورلر . ايشته تلاشك اصل سببى بودر .

عقليوندن (م . م ماغدا سريان) نامده بر ذات شيقاغو شهرنده انتشار ايدن (جريده عقليه = The Rationalist) ده خرستايان باباسلرينه خطاباً ده بتلى بر بند اشتر ايتمشدر . مومى اليه دييوركه :

« حريت فكرية و كلاميه هر كسه — كرك اهل ايماندن اولسون ، كرك اولسون — بخش ايدن بر عقیده ، بر دين بكا سويله بيليريسكز ؟ حتى موحدين خرستايانه نك بيله (شيودور باركر) دن دست اخوتى دريغ ايتدكلى . (يرسون ناماس) ي كرسيدن اينديروب طرد ايتدكلى طوغرى دكلى در ؟ (دويغ) اعتزال بيله اتهام اولدوق محكمه به سوروكه عدىمى ؟ « ميشوديست » مذهبه ميسوب بولان (ناماس) كلسادن طرد و اخراج اولمىمى ؟ اعتزال و ارتداد محكمه لرى هنوز بر طرف ايدلمىمى ؟ بيم دعوايه قارشى كوستره بيله . جككز اك وى دليل لايمد پروتستان مذهبندن آنجق برينك سرپستى ادباني بخش ايتديكى ، ياخود ايتكده بولنديغنى كوسترمكدن عبارت اولدجقدر . هله بى ده قولايجه مغلوب ايتك ايتسترسكز ، علميه ده قوتلى بر دليل كتيرمه كزى سزه توصيه ايديمكه او ، حريت وجدانيه بى ناطق (!) اولق اوزره كتب مقدسه كرك آيتلرنددر : « اينانيمان محكوم اولدجقدر . » بيله حكى حاوى بردين عجباً حريت شخصيه به حرمت ايدم بيليرى ؟ بيله بردين حتى اخلافرورده اول بيليرى ؟ عجباً وجدان اوزرنده جبرو تضييق اجرا ايدن بردينده اخلاق بوله بيليرى ؟ سزه ايتكده بو آيت علاوه كاذبه دندر ، ديه جككز . احواله بوساخته آيت « مقدس كتابكز » ده نه ايجون طور بور ؟ ايشته سن ، سن دييورم اى ميستر واعظ حريت ، بوجله بى كلسانك كرسينده بولان « مقدس كتابكز » دن

سيلوب طى ايتديكمزى ؟ سزك بو « مقدس » كتابكز كهسبى « مقدس » اولديغنى بيله مين عوام ناسك حالى نه اولدجقدر ؟ سزك « مقدس » تعبير ايتديككز كتابك بر جوق « غير مقدس » جلهرى ده حاوى بولنديغنى جهتله اونك « مقدسلى » صرف سزك اجتهادكزه مستند بر تصور دن عبارت دكيدر ؟ سزك « الهك كلامى » تعبير ايتديككز كتابك سزك اجتهادكزه مستند بر تصور دن باشقه بر شى اول بيليرى ؟ يوقسه سزك « الهك كلامى » ديه تعبير ايتديككز آيات انجيليه و توراييه يالكز سزك فكر كزجه « مقدس » عد ايدلن قسملردن مى عبارتدر ؟ ايمدى سزك كندى فكر كزى « الهك كلامى » باعاورميسكز ؟

وجوب طاعت امرا ايشته بوكى خصوصلرده در . كورميسورميسكز ؟ بعض اشخاصى ولايت عامه امهابى اولان امرا دكل ، پدر واقربا بيله — بر مصلحت شرعيه به — بناء تكرار اولمكدن و حتى اطبانك كوستره جكلرى لزوم مى اوزرينه — كه يته بر مصلحت شرعيه در — بوسبوتون تزوجدن منع ايدم بيليرلر . بر پدر اقتضاسنه كوره و — مشورت طريقه — اوغلنك زوجه سنى تطليق ايتمه سنى بيله امر ايدم بيلير . و ايجاب خاله كوره مأمور اولان شخصكده بو امر لرى ، نهيلرى حسن تلقى ايدم رك اطاعت ايتمه سنى واجب و ياخود مندوب اولور . اولوالامردر ديه رك ولايت عامه امهابى اولمايان بوكى كيسه لرايجونده بوتون جائزانه صورت مطلقه ده تحريم حلال و نسخ سنن صلاحيتنى ويريرميسكز ؟ البته ويرميسكز . حال بوكه بر آرز دوشونسه كز بونلرده اولوالامردر . و كنديلرينه اطاعت — يرينه كوره — واجب و يا مندوبدر . هر حاله عياناً ظاهر در كه بوكى او امر و نواهى بعضاً مصلحت شرعيه ضمنتده و اشخاص معينه حقنده نافذ اولاييلير . يوقسه — بحمدالله بوكره سزكده لسانكزدن صادر اولديغنى اوزره — تعدد زوجاتك لذاته جوازي شرع منزله صريح ايكن آنى لذاته ممنوع قيلمق ، آنى بر قانون ايله صورت عموميه ده اساسندن قالديرمق ممكن اولورمى ؟ بوكاهيج بر مؤمن قائل اولاييليرمى ؟ باخصوص فرنكلر بو حكم شرعى به اعتراض ايدور ، بكنميسور ديه اونلره موافقت قصديله بويله بر قانونه طرفدارلق ايتك شرعك تحسین ايتديكى تقييح ايتك ديلمك دكيدر ؟

اصل علمى مناظره ايشته بو ساحه ده در . ايديلن اعتراضلره جواب ويره مى . و غير وارد اولدقلى اثبات ايتمه لى . يوقسه صورديغمز سؤالره هيج التفات ايتيوبده يالكز بى تجهيل ايله ، بكا اسناد تعصب ايله قناعت ايتك اثر عجزدر .

اوزايه اوزايه آرتق قاباق طادى ويرمكه باشلايان بو مناظره به مساعدده كزله بوراده ختام ويرمك ايتيورم . آرتق فرارديكز ، هزيمت دييكز ، نه ديرسه كز دييكز . برنجى و اوچنجى مقالهم ايله بوصول جوابمده ذات عاليلرينه توجه ايدن اسله بى حل ايدنجيه قدر بردها شرف مخاطبه كزله ذوقياب اولمق دن فراغت ايله ديكمى عرض ايلرم .

احمد نعيم

مَقَالَات

انكلازده انتشار دين اسلام

۲

لوندرده دين ميين اسلامى نشر ايله اشتغال ايدن هيئت محترمه اسلاميه خرستيان ميسورلك عالمى عظيم دهشتلره القا ايتمشدر . نالوپرستان قديمى تشكيل ايدن اجبار وره ايين ، حضرت محمد صلى الله عليه وسلم